

FESTSPILLENE
I BERGEN

PROGRAM
KR 20

HÅKONSHALLEN

TIRSDAG 06. JUNI KL 20:30

Andreas Scholl & Tamar Halperin

BERGEN
INTERNATIONAL
FESTIVAL

24. MAI — 07. JUNI
2017

Andreas Scholl & Tamar Halperin

HÅKONSHALLEN

Tirsdag 06. juni kl 20:30
Tuesday 06 June at 20:30

Varighet: 1 t 40 min inkl. pause
Duration: 1:40 including interval

Andreas Scholl kontratenor *countertenor*
Tamar Halperin piano

ARI FRANKEL (1960–)
The Rest

AARON COPLAND (1900–1990)
The Little Horses
At the River

RALPH VAUGHAN-WILLIAMS (1872-1958)
In the Spring

ALBAN BERG (1885–1935)
Wo der Goldregen steht

RALPH VAUGHAN-WILLIAMS (1872-1958)
Silent noon

JOHN CAGE (1912–1992)
Soliloquy (piano solo)

AARON COPLAND (1900–1990)
I Bought Me a Cat

JOHN CAGE (1912–1992)
Jazz Study (piano solo)

BENJAMIN BRITTEN (1913-1976)
The Ash Grove

JOSEPH TAWADROS (1983–)
Beauty is Life

BALANSEKUNST

I DNV GL er vi opptatt av sikkerhet, kvalitet og integritet. Våre ansatte jobber hver dag mot et felles mål: En sikker og bærekraftig fremtid. Vår rolle består ofte i å balansere næringslivets og samfunnets interesser - i hele verden. Vi kaller det balansekunst.

Vårt samarbeid med Festspillene, en av Norges ypperste og mest internasjonale kulturinstitusjoner, understøtter nettopp denne forpliktelsen overfor samfunnet. For kultur og samfunn går hånd i hånd.

Derfor er vi stolt hovedsamarbeidspartner for Festspillene i Bergen.

Lær mer om oss på www.dnvgl.com

Pause *Interval*

ARVO PÄRT (1935–)

Es sang vor langen Jahren

ARVO PÄRT (1935–)

Vater Unser

BENJAMIN BRITTEN (1913-1976)

Greensleeves

ALBAN BERG (1885–1935)

Abschied

ALBAN BERG (1885–1935)

Vielgeliebte schöne Frau

Ferne Lieder

RALPH VAUGHAN-WILLIAMS (1872-1958)

The Twilight People

Tired

JOHN CAGE (1912–1992)

In A Landscape (piano solo)

BENJAMIN BRITTEN (1913-1976)

The Salley Gardens

JOSEPH TAWADROS (1983–)

A Truth

Introduksjon ved Annabel Guaita kl 19:55 *Introduction by
Annabel Guaita in Norwegian at 19:55*

Sponset av *Sponsored by* DNV GL

Himmelens lyse stemmer

Barokkens sang inn i det 20. århundre.

Kontratenor – som er det høyeste mannlige stemmeleiet – er et 1700-tallsfenomen og kontratenorens sangrepertoar hører tradisjonelt til i det århundret. Andreas Scholl og Tamar Halperin har imidlertid utforsket hvordan dette stemmefaget matcher det 20. århundres musikk. Kveldens konsertprogram spenner således fra britiske og amerikanske sanger via egyptiske folketoner til estisk kirkemusikk. Pianisten Halperin trekker også linjen til en av det forrige århundres store avantgardister, John Cage, ved å spille tre av hans klaverstykker.

Dette spesielle stemmefaget stammer fra da unge korgutter med de fagreste, lyse stemmer ble kastrert før de kom i stemmeskiftet. Bruk av kastrater (evnukker) som sangere er kjent fra Spania rundt 1550, og disse endte gjerne opp som medlemmer av koret i Det sixtinske kapell i Roma. I Italia brukte man slike kastrater også i operaer. Noen av disse ble virkelige superstjerner og hadde stemmer som kunne spenne over hele fire oktaver. Komponister som Gioacchino Rossini, Georg Friedrich Händel og Wolfgang Amadeus Mozart gjorde alt de kunne for å få de aller beste kastratene til å synge deres verker. Den antatt siste kastratsanger Alessandro Moresci (1858–1922) ble pensjonert fra Det sixtinske kapells kor i 1913 etter 30 års innsats.

I dag derimot, trener man seg opp til en sangteknikk som innebærer at man ikke bruker hele stemmebåndet, for dermed å kunne oppnå en lysere stemme. Mange popartister har gjort falsetten til en sentral del av uttrykket sitt, og artister som Bee Gees, Prince og Morten Harket er uløselig knyttet til denne måten å synge på. Andreas Scholl regnes som en av de fremste kontratenorer i verden, og har sammen med sin hustru Tamar Halperin utforsket dette stemmefaget med et moderne tonespråk.

Tapt kjærlighet

Kveldens utøvere skal blant annet fremføre sanger fra Alban Bergs ungdomsverk *Jugendlieder*, komponert mellom 1901–04. Alban Berg hadde musikk, kunst og poesi som en del av sitt daglige miljø. Faren drev med import og salg av litteratur og kunst, og familien tok del i det rike kulturelle livet i Wien gjennom hyppige besøk på kunstgallerier, teatre, operaer og konserter. Man kunne ofte se Berg og hans søsken sitte øverst på galleriet med partiturene opplyst av små lommelykter. Han utviklet en lidenskapelig interesse for poesi, og begynte å skrive sanger som broren Charley fremførte på huskonserter, akkompagnert på klaver av Alban eller hans to år yngre søster, Smaragda. Etter farens plutselige død da Alban var 15 år, mistet familien sin økonomiske sikkerhet. Med dette startet en turbulent ungdomstid da han strevde med å fullføre realskolen. Etter en kjærlighetsaffære med husets tjenestepike, som førte til at hun ble gravid og fødte en pike, forsøkte han høsten 1903 å ta sitt eget liv.

34 sanger ble komponert mellom 1901 og høsten 1904, da Berg var mellom 16 og 19 år. Disse sangene ble senere til *Jugendlieder* bind I. Han har benyttet både tradisjonelle dikt og dikt fra samtidige diktere og omgangsvenner. Tapt kjærlighet, lengsel, natur, natt og drøm er tema som går igjen. Å sette musikk til disse små dramaene kan ha hjulpet og oppmuntret Berg gjennom denne vanskelige tiden. Litteraturen var Bergs første kjærlighet, og hans valg av dikt reflekterer et eget personlig uttrykk og kanskje også hans emosjonelle tilstand i ungdomsårene. Diktene har tema som søvn, drøm og død, noe som er karakteristisk for både symbolisme og ekspresjonisme. Berg selv så senere på alle disse sangene som studentarbeider, og de ble derfor ikke utgitt eller gitt opusnummer. Etter Bergs død ble de påført denne inskripsjonen av hans kone, Helene Berg: «Sanger av Alban Berg, komponert i hans ungdom. Han uttrykte ønske om at de aldri skulle bli utgitt. Jeg ber om at dette ønsket blir respektert.» Disse sangene ble senere funnet i en forseglet boks under Helene Bergs seng. Etter enkens død ble *Jugendlieder* publisert første gang i 1985. Det blir veldig spennende å oppleve hvordan det gutteaktige uttrykket i kontratenorens stemme matcher det ungdommelige uttrykket i disse sangene.

Tekst: Annabel Guaita

Heavenly high voices

Baroque singing in the twentieth century.

Countertenor – the highest male voice – is an eighteenth century phenomenon, and countertenor repertoire traditionally belongs to that century. However, Andreas Scholl and Tamar Halperin have examined how the range matches twentieth century music. This concert programme covers the wide span of British and American songs via Egyptian folk tunes to Estonian church music whilst pianist Halperin exposes the connection to one of the last centuries' great avant-gardists, John Cage, with three of his solo piano pieces.

This distinctive vocal technique originated from the time that young choirboys with the most beautiful high voices were castrated before their voices changed. The use of castratos (eunuchs) as singers is known from Spain around 1550, who often ended up as members of the choir in the Sistine Chapel in Rome. In Italy castratos were also common in operas. Some became superstars of their day, with a vocal range exceeding four octaves. Various composers, including Gioacchino Rossini, George Frideric Handel and Wolfgang Amadeus Mozart, made strenuous efforts to ensure that their works were sung by the very best castratos. The last known castrato, Alessandro Moresci (1858–1922) retired from over thirty years in the Sistine Chapel Choir in 1913.

Modern-day countertenor technique involves singing with only part of the vocal cords to acquire a higher voice. Many pop artists have made falsetto an essential part of their style – the Bee Gees, Prince and Morten Harket are inextricably associated with falsetto singing. Andreas Scholl is considered one of the foremost countertenors in the world today. With his wife Tamar Halperin he has adapted the technique for use in modern musical contexts.

Lost love

This concert includes songs from Alban Berg's early work Jugendlieder, composed between 1901 and 1904. Music, art and poetry were all parts of his everyday life. His father imported literature and art, and his family regularly attended art galleries, theatres, operas and concerts. Berg and his siblings were often

seen seated in the back seats of the gallery following scores with small flashlights. He developed a passionate interest in poetry, and started writing songs which his brother Charley performed at home concerts, accompanied on the piano by Alban or his sister Smaragda, two years his junior. The family lost its financial security when their father died when Alban was fifteen, and it became a struggle for Alban to complete his secondary education in a turbulent adolescence. An affair resulted in the family housemaid's pregnancy, and when their daughter was born in 1903 he tried to take his own life.

Between 1901 and 1904 at the age of 16–19 he composed 34 songs. These were later named Jugendlieder Volume I. He used traditional poems and poems by contemporary poets and some of his friends. Lost love, longing, nature, night and dreams are recurrent themes. Setting these small dramas to music may have helped Berg through this difficult period. Literature was his primary interest, and his choice of poetry reflects a distinctive personality and possibly his emotional condition at the time. Frequent themes of his poems are sleep, dreams and death, characteristic of symbolism and expressionism. Berg later regarded these songs as the work of a student, and for that reason neither gave them opus numbers nor published them. After his death his wife, Helene Berg, added this inscription: 'Songs by Alban Berg, composed in his youth. He expressed a wish that they should never be published. I request that his wish be respected.' The songs were found in a sealed container under Helene Berg's bed. After her death Jugendlieder were first published in 1985. It will be a matter of great interest to experience how the boy-like sound of a countertenor voice suits the youthful expression of the songs.

Text: Annabel Guaita

English version: Roger Martin

Andreas Scholl (f. 1967, Tyskland) er fra en familie av sangere, og begynte syv år gammel i guttekooret Kiedricher Chorbuben, som har røtter tilbake til 1300-tallet. Scholl er utdannet ved Schola Cantorum Basiliensis i Sveits hos Richard Levitt og René Jacobs. Scholl har holdt konserter i ledende konserthus og på festivaler over hele verden. Han har blant annet optrådt med Berliner Philharmoniker, New York Philharmonic og Royal Concertgebouw Orchestra, og i 2005 ble han invitert til Last Night of the Proms i London som den første kontratenoren noensinne. Han har også hatt store operaroller, blant annet Bertarido (*Rodelinda*) ved The Metropolitan Opera og tittelrollen i *Giulio Cesare* ved Salzburg-festivalen. Scholl har gjort en rekke kritikerroste innspillinger, og vunnet mange priser både for sine utgivelser og konsertopptredener, inkludert en ECHO-pris for komposisjonen *The Emperor's New Clothes* og *The Nightingale*.

Andreas Scholl was born in Germany in 1967. After early musical training with the Kiedricher Chorbuben he studied under Richard Levitt and René Jacobs at the Schola Cantorum Basiliensis. A committed recital artist, Scholl has performed in the world's leading concert halls and at major festivals. His numerous concert performances include appearances with Berliner Philharmoniker, the New York Philharmonic and the Royal Concertgebouw Orchestra, and he was the first countertenor ever invited to appear at the 2005 Last Night of the Proms. His repertoire also includes operatic roles such as Bertarido in Handel's *Rodelinda* at the Metropolitan Opera and the title role in *Giulio Cesare* at the Salzburg Festival. He has released a series of solo recordings and won numerous prizes for both recordings and performances, including the prestigious ECHO Award for his composition for the audiobook of *The Emperor's New Clothes* and *The Nightingale*.

Tamar Halperin er født i Israel og begynte å spille da hun var seks år gammel. Hun har studert musikk ved universitetet i Tel Aviv, Schola Cantorum Basiliensis i Sveits og sist ved Juilliard School i New York, hvor hun tok doktorgrad i 2009 med en avhandling om Johann Sebastian Bach. Hennes hovedfokus er barokken, men hun har også komponert, arrangert og optrådt med både popmusikk og elektronisk musikk. Repertoaret hennes spenner fra renessanse- til samtidsmusikk, og hun har optrådt både som solist og med ulike kammermusikkgrupper i konserthus verden over. Hun har samarbeidet med mange

berømte ensembler og musikere inkludert Andreas Scholl, Laurence Cummings, Michael Wollny, Idan Raichel, New York Philharmonic Orchestra, og Serafin Camerata Orchestra fra London. Halperin har mottatt en rekke priser og utmerkelse, og samarbeidet med jazzpianist Michael Wollny resulterte i det prisvinnende albumet *Wunderkammer* (ECHO-prisen 2010 og 2013, og den tyske kritikerprisen 2013).

Tamar Halperin, born in Israel, began playing music at the age of six. She studied music at Tel Aviv University, Schola Cantorum Basiliensis in Switzerland and the Juilliard School in New York, where she obtained her doctorate in 2009 with a thesis on Johann Sebastian Bach. While the focus of her activities is Baroque music, Halperin has also composed, arranged and performed popular and electronic music. With repertoire that ranges from the Renaissance to the present day, she performs as a soloist and with various chamber groups in concert halls around the world, including Carnegie Hall, the Concertgebouw, Sydney Recital Hall and the Berliner Philharmonie. She has collaborated with distinguished musicians and ensembles, including Andreas Scholl, Laurence Cummings, Michael Wollny, Idan Raichel, the New York Philharmonic Orchestra and the London-based Serafin Camerata Orchestra. She has won numerous prizes and awards, and her collaboration with jazz pianist Michael Wollny led to the award-winning album *Wunderkammer* (ECHO Jazz Award 2010 and 2013, German Record Critics' Award 2013).

